

„Lélek-lesen...”

Régi isten-tani alaptétel, hogy a természet különösképpen is prédikál a Teremtő végtelen hatalmáról... Pál is erre utal a Római levélben: „az Ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtetésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.” Nagyon régen úgy hitték, hogy fűben-fában, nagy hegyben „lakik” az Isten. Ma már megmosolyogjuk ezeket a korabeli naív elképzeléseket, jóllehet bizonyos szempontból nagyon is modern világnézetet tükröznek.

Amióta feltárult az atom titka, s megtanultunk félni az atomenergiától – persze még mindig nem eléggé – azóta tudjuk, hogy az anyag átalakítható energiává, s majd egyszer talán az energiát is vissza tudjuk alakítani anyaggá... *De Isten sem nem anyag, sem nem energia! Isten Lélek, az a Világátfogó Rend, Örök Törvény, Végtelen Információ, Aki teljességgel soha meg nem ismerhető, csak kereshető, kutatható. Ő tükröződik tehát mindenben, ami csak „van”...*

A Krisztus jobbán megplhenő kertl rozsdafarkúban is...

Erre gondoltam, amikor egy szép, tradíció-indító Kossuth-tér-i, középiskolás ballagókat köszöntő, ökumenikus-áldásos ünnepség után *Bálint atyával* – a régóta (1902!) modernizálásra váró, de végre igen szépen felújított – plébánia előkertjébe belépünk... A lenyugvó nap sugaraiban örömtáncot (hiszen a csőre tele volt rovarokkal!) lejtő rozsdafarkú mindkettőnkben istenes gondolatokat ébresztett. (Néhányat a sajátjaimból az alábbiakban most megosztok.)

Az élet szépsége, pezsge, harmóniája szinte mindenkit ámulatba ejt, fogva tart, sőt olyanok is vannak, akik mindezért hálát is adnak a Teremtőnek. A Tőle jövő, Belőle kiinduló élet ugyanis csoda! Ettől csodálatos... A természettudósok nagy része hívő ember – jóllehet nem a klasszikus egyházak-közvetítette dogmatikus elképzelések szerint – mert a természet rendjében megtalálható/meglátható tökéletesség egyszerűen lenyűgöző, emberi ésszel felfoghatatlan! Mindennek helye, s feladata van, s semmi nincsen „csak úgy” önmagáért... Aki ezt felismeri, aki erre – ha tükör által homályosan is, de rálát –, az belesimul Isten tenyerébe, hiszen az ÚRIstené a világmindenség.

A hívő ember számára ugyanis nem az a fő kérdés, ami a kételkedő számára, hogy Isten létezik-e vagy sem, hanem az,



Kérdezd csak meg az állatokat, azok is tanítanak, és az égi madarakat, azok is tudósítanak. Jób 12,7

hogy mit kezdjen praktikusán azzal a felismeréssel, hogy:

Isten ott van mindenben

Sajnos a mai világ elvesztette érzékenységét az Istenre, s helyette neki tetsző istenség-képeket fabrikál. Gondolhatunk a digitális kor virtuális tereire, melyekben minden benne van – a mű-érzelme, a mű-demokrácia, a mű-boldogság, a mű-biztonság – csak az élet valósága, maga az Isten(!) hiányzik belőle. A virágok színeihez azonban hozzátartoznak az illatok, a naplementéhez pedig az utoljára még egyszer a rozsdafarkút is melengető, megmegsimogató fénysugarak is...

Modern korunk átláthatatlan szisztémája „rendszeridegenné” tette az Isten – a következményeket pedig most kezdjük csak érezni: süllyedő erkölcsben, romboló életvitelben, tisztességtelen kereskedelem, rablógazdaságban, csillapíthatatlan nyersanyag-, s energiaéhségben, pusztuló természetben. Talán nincs is ennél ördögibb, amikor a máért feláldozzák a holnapot! Az isteni rend ennek pontosan a fordítottja: a máért feláldozni a jövőért! Az áldozathozatal, a mértékletesség erény, a legnagyobb bűn mindent odaadni a sikerért! Az embervilág mégis ennek ígézetében él, engedelmeskedve a sátni programnak: „*Nyersanyagból készíts a lehető leggyorsabban hulladékot!*”



Mi lesz ennek a vége?

Az, hogy egyszer ennek vége lesz! Mert csak a balga hiszi azt, hogy „megúszhatja”, hogy ő majd túléli, hogy ő kikerülheti a következményeket. Aki bölcs, az tanul a mindenségből. *Alázatot és kitartást, érzékenységet és szeretet, irgalmat és megbocsátást. Ettől lesz minőségi az élete, s nem a birtoklás örömétől, ami törvényszerűen idővel elmúlik...*

Milyen érdekes, hogy a sikeresnek kiáltott emberek között milyen sok a boldogtalan... szegény gazdagok! Aki a láthatóba vetik bizalmukat a Láthatatlan helyett, sokkal jobban szenvednek... Mitől? A lélek magányától. Lelkünknek ugyanis társra, kísérőre, Vigasztalóra (Paraklétosz!) van szüksége. Ha ezt belátjuk és elfogadjuk, akkor kinyílik számunkra az Isten világa, s eltompulnak bennünk az önző gondolatok és amit mindig is szeretünk volna végre megtörténni:

helyére kerülnek dolgaink...

Ez pünkösd csodája, hogy a dolgok helyükre kerülnek, s megnyugvást nyer a lélek. A keresztény ember méltóságát az adja, hogy nemcsak tudja, de a gondviselésben naponta meg is tapasztalja, hogy az ő „Pártfogója” az Isten maga. (A Szentlelket a görög Újszövetségben a Paraklétosz-szó jelöli, ami pártfogót/vigasztalót is jelent.) Az égi madarak nem csúrijeikben, tervszerű gyűjtögetésükben bíznak, hanem abban az Erőben, Aki az élet egyetlen biztosítója: az Istenben, az Ő gondviselésében.

Az isteni gondviselés megnyilvánul az értékkeremtő/alkotó munkában, aminek megítélése mára igen viszonylagossá vált. Sajnos nem azok az emberek értékesek, aki termelnek, hanem azok, aki nyereszkednek, akiknek szíve egyre csak a profitra dobog! Ők nem látják be – vagy nem akarják belátni(!) –, hogy mohóságukkal, kapzsiságukkal lassan az egész Földet veszélybe sodorva maguk is elvesznek.

Isten azonban nem azt akarja, hogy elveszünk, hanem hogy éljünk! Ezért hívogat mindenkit a napsütésben, a rozsdafarkú táncában, a pünkösti rózsá-illatában, de hívogat a templomi énekek dicsérő dallamaiban is. Isten mindenben hív magához, mert Ő nem hagy el soha. Ő nem közömbös felénk, s ha mi meg is tagadnánk Őt, Ő mindvégig hűséges, s velünk marad... Pünkösd után is!

Kedves Testvéreim!

Szokásosnál kicsivel terjedelmesebb – 12-oldalas – Lutherrózsánk május-júniusi összevont, pünkösdi számával köszöntök Mindenkit. A "Rövid-hírek" rovat tanúsága szerint is, az április-május hónap bővelkedett programokban, a szokásos gyülekezeti alkalmak mellett. Ezekről igyekeztem beszámolni a kapcsolódó cikkek segítségével is, nagy szeretettel ajánlom ezeket az írásokat Olvasóim figyelmébe – remélem hasznosnak ítélik meg ebbéli fáradozásaimat. (Bizony az "újságcsinálás" igen időigényes tevékenység – melyet szívesen végzek, hiszen sokan örömmel várják és olvassák – s annak pedig kimondottan örülök, hogy néhányan már hiányolták is a májusi számot!) Ez erőt ad és biztat a továbbiakban.

Örömmel jelentem, hogy baji "kihelyezett" Nikodémus-Akadémia-i alkalmaink jól sikerültek. Szeretném is ezt folytatni októbertől, az eddigi rendszerességgel.

A lutheri reformáció emlékévének számos közegyházunk által szervezett/támogatott alkalmának meghívóját osztogattuk, s osztogatjuk ezután is, akik tudtak, ezekre eljutottak. Gyülekezetünk az 500éves reformációi évfordulót tavaly októberben *Soltész Anikó* csembalóművész koncertjével köszöntötte, de nagyobb erőforrást megmozgató reformáció-ünnepi gyülekezeti alkalmat egyelőre nem terveztünk be.

Az alábbi szórólappal is szeretettel hívogatom minden érdeklődőt a szokásos nyári hittantáborunkba, melynek lebonyolítása a korábbi évekhez hasonlóan történik majd.

Lelkipásztori szeretettel, s imádságban is gondolva
Mindenkire, *hívogatok és várok minden Testvéremet!*
Jöjjiünk, s hívogassunk másokat is!
"Erős vár a mi Istenünk!"



Nyári tábor – 2017. júl. 3-5.

Tatai Evangélikus Kistemplomunkban



Utak a Bibliában...

1. nap
Utak és útvesztők az Ószövetségben
2. nap
Utak és útmutatások az Ószövetségben
3. nap
Krisztus és Egyházának útjai

Tudnivalók:

Szokásos háromnapos hittantáborunk foglalkozásai 9-16 óra között zajlanak. Érkezés: 8-9 óra között, utána játékos foglalkozások és tanulás – külön a kicsiknek és a nagyobbaknak. Délben étkezés (helyben) – ahogyan korábban is, az ételt rendeljük/hozzátjuk. A tábor költségeinek fedezésére adományokat elfogadunk.

Részvételi díj: családonként napi 1000 Ft.

Jelentkezés: **Sziklai Tiborné Katinál**



Rövid-hírek

Április 6-án Móron LMK(Lelkészi Munka-Közösség)-ülést tartottunk. Képeken: *Ribárszky Ákos* Pustavám/Mór-i parókus lelkész, *Széll Éva* kántorral (Szák-Szend-i lelkész) – valamint a résztvevő lelkészek.



Április 9-én, virágvasárnapon gyülekezetünk oltárától áldással indultak „karikázó” testvéreink. Idén közel száz asszony és lány karikázott együtt a Kossuth téren. Bőjtben hagyományosan tilos volt a táncolás és a muzsikálás. Ez alól csak a „faluhossz-járások” és a „karikázók” voltak kivételek, melyeket csak asszonyok és lányok járhattak.



Ugyanezen a virágvasárnapi istentiszteleten a keresztség szentségében részesült *Beigelbeck Petra* kistestvérünk *Beigelbeck Dávid* és *Szabó Andrea* második gyermeke. *Beigelbeck Árpád* és családja Isten iránti hálából, unokájuk kereszttelője alkalmából Gyülekezetünknek 10 db énekeskönyvet ajándékozott. Köszönjük, s munkálják ezek is éneklő közösségünk erősödését!



Virágvasárnap délután szeretetvendégséggel egybekötött egyházzenei áhítatot tartottunk. Elmúlt évekhez képest most „szerény” volt az érdeklődés, ami párhuzamos programoknak, s az internetes figyelemfelkeltési/hívogatósi lehetőségünk csökkenésének (FB-problémánk!) is tudható be. Így akik el tudtak jönni, támogató jelenlétüket ezúton is nagyon köszönjük!



Április 12-én eltemettük *Felső Aladár* evangélikus testvérünket, akit 85 éves korában szolgált magához az élet és a halál Ura. A viaszszalag ígéjeként a Korinthusi első levél 13. fejezetének első versét választottam: *Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanok lettem, mint a zengő érc vagy pengő gőmbalom.*

Április 23-26. között Révfülöpön kötelező lelkészakadémiai továbbképzésen vettem részt, melynek mottója: „Akik Krisztusban kereszttelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra” volt. Az előadásokban, interaktív probléma-feldolgozásokban a keresztség teológiája, spiritualitása, s gyülekezeti gyakorlata állt. (A képeken a résztvevők egy része látható, a kedd reggeli zsolozmázos áhítaton.)



Április 29-én délelőtt a „Négy generáción át Kajáron élt Balogh-családok leszármazottainak rokonai találkozója” keretében Tatán megtartott első napi programpontként a felmenőre, *Balogh István* (gyülekezetünk emléktábláján olvasható a neve, s az Almási-úti temetőben van a sírja) esperesre emlékező kedves rokonai csoport látogatta meg Egyházközségünket. Gyülekezetünk múltjáról, mindennapi életéről rövid beszámolót adtam. Az ősökre emlékező család 8000Ft-ot „hagyott hátra” a perselyben... „Isten áldása legyen az adakozókon, s a megadományozott gyülekezeten!”



Április 29-én délután a Tata-Agostyán közöttei Sjáli Szórakoztató Parkban, a VII. Szent György napi lovasünnep keretében a történelmi keresztény egyházak képviselőitében ökumenikus áldást adtunk/mondtunk. (Katolikus atyák szolgálataik miatt most nem tudtak jelen lenni.)



Ugyanezen a délutánon az Újhegyben, Németh Lászlónak (gyülekezetünk gondnokának) és családjának a meghívására, házi istentisztelet keretében házszentelést tartottunk. Hálaadásunk igei alapjául a 127. Zsoltár első két versét választottam: „Ha az ÚR nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az ÚR nem őrzi a várost, hiába vigyáznak rá az őrok. 2Hiába keltek korán, és feküsztek későn: fáradsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az ÚR szeret, annak álmában is ad eleget.”



Május 4-én Tata Város Onkormányzata és a város középiskolái: a TSZC Bláthy Ottó Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, az Eötvös József Gimnázium és Kollégium, a Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a



Tatai Református Gimnázium szervezésében városi ballagási ünnepséget rendeztek a Kossuth téren, melynek keretében ökumenikus áldást osztottunk. A 18 végzős osztály képviselőit *Michl József* polgármester, és *Bencsik János* országgyűlési képviselő is köszöntötte.



Május 9-én Székesfehérváron egyházmegyei közgyűlésen vettünk részt.



Május 25-én délután, a tatai *Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban*, a 10 éve elhunyt *Virágh János O.F.M. Cap.* szerzetes-papra emlékező könyv ünnepi bemutatójára kérték fel minket: *Péter Pál* testvért (egykori tatai rendtársát), s szerénységemet. A János atya emlékéhez illő, nemegyszer derűt idéző, építő gondolatok széppé, s emlékezetessé tették ezt a délutánt. Erről olvashatunk a 8-9. oldalon!



Május 27-én délelőtt, az újhegyi 10-es dűlőben található Szent Orbán szobornál, Isten igéjéből merítettünk biztatást a hálaadásra – immáron 15. alkalommal. Az egykori szentorbáni hagyományokat felelvenítő hegyközségeket nem csak *Dr. Varga András* önkormányzati képviselő és *Michl József* polgármester tisztelte meg jelenlétével, de köszöntőt mondott az egybegyűlteknél *Bencsik János* országgyűlési képviselőnk is. Az alkalmat a tatai Nyugdíjasklub kórusa színesítette.



Evangelikusokat keresek!

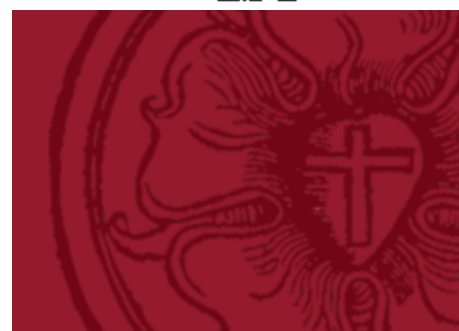
"Kezdetben volt az Ige..."



2017-ben (2017. október 31.) ünnepeljük a lutheri reformáció félezeréves jubileumát! Ez a jubileum különösen is fontos a világ evangélikusságának (mintegy 75 millióan vagyunk) s benne nekünk tatai lutheránusoknak... Regiszterünk – ill. népszámlálási adatok szerint is – gyülekezetünk vonzáskörzetébe tartoznak olyan evangélikus/lutheránus testvéreink is, akiknek kapcsolata valamilyen okból mára meglazult Evangélikus Egyházunkkal, de gyökereiket nem felejtették el.

Őket keresem!

Ezért szeretettel és tisztelettel kérek Mindenkit, ha tudomása van olyan evangélikusokról, akik szívesen vennék megkeresésemet, kérem ezt jelezzék a Tatai Evangélikus Gyülekezet (*Tata, Bárány u. 2. Evangélikus Kistemplom*) felé szóban (10 órákor kezdődő vasárnapi istentiszteletünkön), írásban, telefonon (**34-586-065**) – vagy éppen interneten: <http://tata.lutheran.hu>



Egy interaktív, izgalmas előadásokkal-teli, április 23-26. között Révfülöpön megtartott lelkészakadémiai kurzus délutáni szünetében ültem le beszélgetni Dr. Szabó Lajossal, Evangélikus Hittudományi Egyetemünk rektorával – aki a Gyakorlati Tanszék tanszékvezető professzora is –, hogy válaszoljon néhány kérdésemre. Egy ilyen többnapos, diskurzusokban bővelkedő továbbképzésen – s persze az éjszakába-nyúló beszélgetésekben is – felvetődik az örök, mindannyiunkat érintő kérdés: Milyen is lesz a Magyarországi Evangélikus Egyház jövője?



Mindenkit érdekel Egyházunk jövője... A lehetőségeket azonban másképpen látják a gyülekezeti tagok, a lelkész; más összefüggésben értékeli a tényeket az esperes vagy püspök, és egészen különleges rálátással bír az, aki „jónagy részt” vállalt/kapott a következő lelkészgeneráció egyetemi felkészítésében... Első kérdésem „klasszikus”: Jó, ha tudjuk, hova akarunk eljutni, de ehhez fontos tudnunk, hogy most hol is vagyunk? A „honnan hová” válaszkeresésében milyen nehézségeket, állomásokat látsz a lelkészképzés útján?

Számomra az a legizgalmasabb vagy legerdekesebb ebben, hogy 18-19 éves korban érettségi után valaki tényleg elhívást érez, vagy egyszerűen egy olyan lelkes élethelyzetet él át, hogy megérkezik ezzel az élménnyel az Evangélikus Hittudományi Egyetem kapujába, hogy a lelkési hivatást válassza...

Nagyon izgalmas kérdés ez: Honnan is jönnek a jövő lelkészei, és merre tartanak? Annak, hogy honnan jönnek be, abban meg az az izgalmas, hogy azoknak könnyebb a lelkési pályára ráállni vagy ráérezni, akik élő gyülekezeti légkörből, vagy gyülekezeti élő kapcsolatból érkeznek. De ugyanakkor meg kell azt is mondanom, hogy ez most a kevesebb: tehát a hallgatóknak azért a fele most biztos nem olyan helyzetből jön hogy nagyon mélyen, nagyon tradicionálisan, nagyon hagyományosan bele lennének ágyazódva egy gyülekezeti közösségbe. Sokkal inkább az ifjúsági munkával, a táborokkal, a külön-

böző aktívabb gyülekezetek modernebb életformájával azonosulnak, és ezzel találkoznak. Ami még érdekes, hogy nagyon sok olyan hallgatónk is van, akik felnőttként megkeresztelkedtek, a szülők anyyira nem is támogatták, hogy erre az életpályára lépjenek, az egyházhoz kötődjenek, de az elhívásuk annyira erős volt, hogy mégis ott vannak a lelkési pályán.

Aminek emberi alapja a teológia...

A teológia az egyetem szempontjából most nagyon izgalmas! Most vagyunk az első olyan tanévben, amikor egyértelműen a hittanár-szakon tanuló, és a katechéta-lelképásztori szakon tanuló hallgatók száma együttesen több, mint a lelkész szakon tanulók száma. Ez egy nagyon érdekes szituáció. Ennek nyilván az az oka, hogy többféle képzést folytatunk: mesterszak, alapszak mindenféle ágával-bogával, de ez egy különleges helyzet, s nyilván arra a felelősségre is felhívja a figyelmet, hogy az újraindult hitoktatáshoz nagyon gyorsan kellenének azok a szakemberek, akik ezt munkaágot tényleg jól tudják „vinni”.

Mostanában gyakran esik arról szó, hogy milyen fontos az elköteleződés. Jó néhány évvel ezelőtt volt egy „házi felmérések” az ötöd-hatodévesek között amiből kiderült, hogy a végzősök nagyobb része nem kívánt gyülekezeti lelkési állást elvállalni... Miért nem vonzó a gyülekezeti, lelkési munka?

Igen, az elköteleződés is egy nagyon érdekes dolog, hogy a végén, amikor a gyakorlati évet töltik, amikor kikerülnek egy gyülekezetbe és négyszer jönnek visz-

sza konzultációra, és közben ott vannak, ahol majd a jövőbeni hivatásukat gyakorolják, ez nagyon (el)döntő. Azt láttam, hogy az utóbbi időben nagyon sok esetben bizonytalanság volt a hallgatóinkban. Volt persze, aki azt érezte, hogy ő nem tudja vállalni a lelkési szolgálatot, vagy azért mert nem érzi magát erre olyan mértékben elkötelezettnek vagy elhivatottnak, vagy azért mert úgy érzi, hogy túlságosan nagyok az elvárások.

Ezeket a megnyilvánulásokat bizonyos szempontból én pozitívnak értékeltem, mert sokkal rosszabbnak tartom azt, ha valaki erőlködik vagy „beleszorul” egy hivatásba úgy, hogy nincs rá felszabadulva. A hosszabb, több évi rektori tapasztalatom alapján merem mondani azt, hogy van egy hullámvészében, amikor többen mondják azt az átlagnál, hogy nem tudják vagy nem merik vállalni a teljes lelkési szolgálatot. Azt is őszintén el kell mondani ehhez, hogy ez nagyon sokszor már a tanulmányok menete alatt nyilvánvalóvá válik, hogy valaki egyszerűen nem tudja, nem lesz képes felvállalni a lelkési szolgálatot. Olyan is van, hogy megijednek attól a nagy elvárástól és feladatdömpingtől, amit látnak.

A végleges döntés általában a gyakorlati évben születik meg, amikor egy évet kint vannak a mentoruk mellett egy gyülekezetben, s ott mennyire érzik meg ennek a pályának a szépségét, az ízt, mert ha megérik, akkor meg szoktak erősödni! Az utóbbi időben azt tapasztaltam meg, hogy ha valaki úgy is kezdte el esetleg a gyakorlati évét, hogy nekünk a teológia épületében és személyes

beszélgetésben azt monda, hogy sok mindenben bizonytalan, de ha itt egy jó, motiváló, hitben erősítő mentor és gyülekezet közelébe kerül, s ott él egy évig, akkor ez nagyon pozitívan szokott hatni. Tehát én ebben nagyon bízom.

Nyilván itt van egy olyan kérdés is, hogy sok teológus hallgató ilyenkor meglát nehéz gyülekezeti életet, nehéz sorsú lelkészi életet tapasztal, ahol egy emberfeletti nagy küzdelmet lát, és hirtelen nem látja ennek az eredményét vagy a kimenetelet. Ilyen elbizonytalanodás nyilván mindenkiben benn van/lehet. A hallgatók igazából ebben a hatodik évben találkoznak sokkal közelebből a lelkészi életnek a gyakorlati, mindennapi életével. Előtte csak a szép, látványos részét látják! Látanak egy ifjúsági konferenciát, ahol minden szépen megy, minden csupa hit, csupa élet, csupa derű! Látanak gördülékeny gyülekezeti rendezvényeket –, de eladdig csak kívülről! Ilyenkor tapasztalják meg, hogy mennyi munka van amögött, hogy egy gyülekezeti rendezvény jól sikerüljön vagy egy gyülekezeti élet rendben menjen.

Még egy dolog van, amit megfigyeltem, s ezen érdemes a jövőt illetően elgondolkodni! A mindenhez értő, mindent tudó és mindent végrehajtó lelkésztípus, amelyben egy generáció úgy érzem, hogy helytállt a lelkészi életben, ez a következő nemzedéknek már egy nem nagyon járható út...



Bonyolultabb lett a világ?

Igen, szerteágazóbb lett minden. A jövőben ők már nem tudják föl vállalni a gazdasági vezetést, a lelki vezetést, az igehirdetést, a hittantanítást, azt hogy minden egy személy csinálja. Ennek a terhétől megijednek. Nyilván egy-egy generációnak az eltérő gyerekkora, serdülőkora, fiatalkora sokmindent meghatároz. Bizonyos területeket jobban fel mernek vállalni, de sokan örülnek annak, amikor a szolgálatba kerüléskor a püspök csak egy részterületet ad nekik, vagy egy olyan helyzetbe kerülnek, ahol nem ezt a nagy, lelkészi összmunkát kell felvállalniuk.

A hivatás attól hivatás, hogy mindig embert meghaladó kihívás... Közben arra gondoltam, hogy azért „teologia est grammatica”, s hogy milyen hangsúlyokat kap a lelkészképzésben a nyelvek mellett a nyelviség, az irodalom? Persze mindannyiunk életében voltak „mézesmadzagok” – ez lehetett az egyházi zene, vagy a liturgia, a művészettörténet egyházi része nemkülönben a szimbolika. A sort bizonyítva lehetne még folytatni...Most milyen lelkészi szolgálatot erősítő új képzések vannak, melyek elengedhetetlenül szükségesek az erősödő elvárások betöltéséhez?

Az irodalmiság, irodalmi szintű kifejezés nekünk is célunk. Ezért a homiletikai képzést is átalakítottuk úgy, hogy már az első évfolyamban is egy előkészítő, alapozó kommunikációs tantárgy került bevezetésre, aminek kimondottan az információ-, kommunikáció-, transzformáció- kérdései az alapvető területei. Meg azért úgy próbáltuk alakítani, hogy az írásbeliségnek, rengeteg olyan feladatnak legyen kitéve a hallgató a képzés öt éve alatt, ahol ki kell próbálnia hogy hogyan tudja kifejezni magát szépen, irodalmian és a prédikációírásnak is próbáljuk ezt a formáját követelni és kérni.

Csak itt vannak nagyon érdekes helyzetek... Éppen a homiletika tudománya ma a szabad prédikálás felé fordult el! Ez az új trend, hogy kívülről kell előadni, szabadon és spontán fogalmazásban. Ezt én még nem mertem felvállalni, mint tanítási irányt, de sok helyen azt látom hogy külföldön ráálltak, sőt ez divattá is vált. Mi még ragaszkodunk ahhoz, hogy leírt, átgondolt, javított szövegek legyenek, hogy a szöveggézésnek a folyamata az szép, szinte irodalmi munka legyen.

A klasszikus retorikai szabályoknak megfelelően, hogy elgondolkodtasson, tanítson/emeljen, gyönyörködtessen...

Pontosan. Erre próbálunk törekedni. Ami a másik része volt a kérdésnek, arra azt tudom válaszolni, hogy az utolsó három évben meg tudtuk erősíteni azt, hogy kifejezetten a mi nézőpontunknak megfelelően hozzák a főállású tudományos szakemberek ezeket a társtudományokat (pszichológia, pedagógia) az egyetemünkre.

A képzésünkben még külön izgalmas kérdés, hogy az ELTE-vel kialakított szerződés alapján egy átjárhatósági helyzet a hittanároknak teljesen biztosított, és vannak egyéb olyan szerződéseink is, amelyek a teológus hallgatóknak is felkínálja, hogy másik egyetemen, másik mester-szakon mást is hallgassanak.

Azt látom a pszichológiánál – ahol most már két éve Csáky-Pallavicini Zsófia személyében egy nagyon tehetséges fiatal pszichológus áll nagyon lelkesen az egyetemünk rendelkezésére –

, hogy ő nagyon nagy hangsúlyt helyez az önismeretre, az önismeret különböző kurzusaira, gyakorlataira. Nagyon fontosnak érezzük, hogy egy ilyen végigkísérés évről évre meglegyen a hallgatókkal.

Nyilvánvaló hogy ezek zárt beszélgetési alkalmak, amelyeken nem a tanári kar vesz részt, hanem a pszichológus vezetésével az érintett hallgatók, az adott csoport. Ennek a „hozományát” már sokszor felfedeztem, hogy a hallgatók sokkal inkább magukba tudnak nézni, sokkal inkább látják a pozitívumaikat, a negatívumaikat, és így bátrabban gondolkoznak önmagukról. Ez is például nagyon sokat segített a felkészülésben.

Ami még ide tartozik – azért az alapterületekről sem szabad megelégedezni –, hogy keressük és próbáljuk valahogy viszszaalakítani a képzést oda, hogy a bibliával való foglalkozásnak, és a bibliai szövegértésnek, a bibliai témáknak a rendszerében tényleg megerősödés játszódjon le. Ez néha úgy néz ki hogy ez valamire elindult, de azért még nagy feladatok és nagy küzdelmek vannak, hogy ez végleg kialakuljon.

A művészettörténettel kapcsolatban elmondhatom, hogy rendszeres művészettörténeti előadások vannak, s kimondottan a klasszikus értelemben vett kérdéseket tárgyalják. Látom és abban is bízom, hogy az egyháznak az a programja ami mostanában megvalósult – új múzeumi szituációt is felállítottak, új szakemberekkel –, hogy ez kölcsönös hatásban tudja érvényesíteni képzési céljainkat. Szerintem nem csak a művészetértésre, hanem a művészetszeretetre is hihetetlen nagy szükség van a lelkészi szolgálat terén, hiszen a kreatív dolgokat a gyülekezetben csak úgy lehet megvalósítani, ha a lelkésznek van egy művészi affinitása!

A szimbólumértés az egyszerűen elengedhetetlen. Egyrészt szimbolikus lények vagyunk – másrészt a bibliai is tele van szimbólumokkal.

Pontosan. Ennek a mai változatai és a mai megközelítése azért is nagyon fontos, mert a megnövekedett hitoktatói kihívásnak akkor tudnak megfelelni a jövő lelkészei, ha egy ilyen képszerű világban, szimbólumértésükkel sokkal gördülékenyebben érik el a fiatalokat. Egy-egy adott korosztályt is meg kell ismerni, nem elég általánosságban, hiszen egy-egy szubkultúra ezeken keresztesz kommunikál. Sokszor elsodálkozom azon, amikor hitoktatói próbatanításon vagy hospitációs gyakorlaton a hallgatókkal ott vagyok, hogy micsoda más nyelve van ma a 6-7 éveseknek – micsoda gondolkodása és micsoda képi világa – mint amit az ember úgy átlagosan gondolna. S akkor még nem beszélünk a 14, és a 18 évesekről!

Az az igazság, hogy a jövő lelkészeinek és hitoktatóinak az egy nagyon nagy kihí-



vás, hogy tulajdonképpen az egész életen át való kísérés a feladatuk. Tehát nem csak egy életkort vagy egy korosztályt kell ismerniük, hanem egy egész életet át való kísérés a szolgálatuk. A 4-5 éves gyerekektől a 80 éves gyülekezeti tagokig, valahogy mindenkihez kell találniuk egy utat. Itt érzem nagyon fontos áttörésnek azt, hogy ebben akár a kommunikáció, a pszichológia, pedagógia, művészet, a szimbolika rengeteg segítséget tud nyújtani.

Míndemellett még nagyon fontosnak tartok – és ez is a képzésünk része –, a közösségépítés és a közösség megélése. Azért más a helyzet ma, mint 20-25 évvel ezelőtt. Mert nemegyszer jönnek úgy hallgatók, hogy már házasságban élnek, vagy már befejezték egy egyetemet és idősebbként vannak itt, viszont mi nagyon próbálunk ragaszkodni ahhoz, hogy minél több hallgató a kollégium közösségében éljen benne, mert itt azért ennek kettős üzenete van. Egyrészt egymást tudják támogatni, motiválni, segíteni. Másrészt az is egy külön jó dolog, hogy majd amikor a szolgálatba kikerülnek, akkor ezek a benti közösségek egy életre szóló barátságot, összetartozást, egymáshoz tartozást jelenthetnek.

Ez nem egy egyszerű dolog, mert azt is látjuk, hogy sok hallgatónak vannak nagyon speciális problémái. Több hallgatónk van, akinek mindkét szülője meghalt, van olyan, akinek az egyik... itt a családi dolgokat is látni kell, az egyéb szociális összefüggéseket. Ebben az egyetemi lelkészi munkának van nagy része. Ebben arra is próbálunk figyelni, hogy a gyüleke-

zetekkel való kapcsolatot amennyire lehet őrizni és ápolni kell. Csak most kevesebb lelkész-szakos hallgató van – ez természetesen egészen más számarányt jelent, mint amikor kétszer ennyi lelkész szakos hallgató volt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezetbe-járás, vagy a gyülekezetbe-tartozás megvalósuljon –, hogy azért senki se szakadjon el attól a gyülekezettől a lelkészi hivatása miatt, amiből érkezett, vagy ne mondja azt hogy azért most már nem oda tartozom, nincs közöm hozzá, hanem próbálja meg ezeket a kapcsolatokat építgetni.

Nagyon informatív mondatok hangzottak itt el, melyek segítenek számunkra árnyaltabban látni a lelkészi életpályát. Végezetül mivel biztatnád a fiatalokat, hogy miért érdemes ezt a polifón elvárásos hivatást választani, s miért jó döntés, erre a „felső-belső” (vocatio interna) hívásra igent mondani? Van-e valami jó tanácsod, ami segítség lehetne az elkövetkezendő évekre, évtizedekre? Néhány éve egy tanévzáró beszédedben azt mondtad: „az egyház jó munkaadó”. Most is?

Ezt a kijelentésemet most is vállalom, hiszen magára az egész Egyházra gondolok. Nem csak egy helyi hierarchiára vagy szervezetére az egyháznak, hanem a világ-egyházra is gondolok, mert az egyház tényleg egy nagyon jó munkaadó: azért az ÚrIsten nem nagyon hagyja munka nélkül a munkatársait vagy az alkalmazottjait!

Én ma közvetlen a mi összefüggéseinkben két dolgot látok pozitívnak. Ez egészen nyilvánvaló és nagyon világosan látszik, hogy Magyarországon nagyon sok ember vár és szeretne élet-segítséget kapni, életvezetési támogatást kapni, és szeretné azt, ha valakiken keresztül, valakikkel való közösségben kicsit bátrabban mehetne a saját életútján, mert tartozik valahova. Aki a lelkészi hivatást választja, a munkájával tulajdonképpen ezt készíti elő; hogy ezek a kereső emberek közösségbe tartozhatnak, életcélt találhatnak, perspektívát láthatnak, s hogy az Isten ígéjének segítségével együtt egy szeretetközösségben szép, tartalmas életet tudnak megvalósítani. Azt gondolom, hogy azért ez egy nagyon szép küldetés, hogy adni tudok, vagy rajtam keresztül az ÚrIsten adni tud.

Akárhogy is nézzük, a hívó életnek a traszparense azért a pap, a lelkész.

Lehetséges, hogy ettől sokan megijednek?

Nyilvánvalóan attól is megijednek, hogy példaképnek akarják tekinteni őket, és ők önkritikusan látják, hogy vannak félrecsúszások és vannak problémák. De én azt gondolom, hogy azzal is lehet számolni, hogy amennyire sokszor kritikusnak látszanak az emberek egy közösség vezetőit illetően, legalább annyira sok szeretettel és bizalommal fordulnak felé, ha az illetőnek van elhívása, tekintélye, méltósága, szeretete.

Azért arra lehet gondolni, hogy a lelkészi életpályának, a lelkészi hivatásnak még mindig van egy olyan presztízse, ami az emberek nagy többségében abszolút pozitívan jelenik meg, tehát én ettől nem félnék. Azzal érdemes szintén biztatni a következő nemzedéket, hogy attól ne féljenek, hogy bizonyos töredezők, fogyások látszanak: *ez mindig megvolt az egyház történetében!* De az is mindig megvolt, hogy ebből ki lehetett lépni. A megújulás, az egész új kezdetek az egyházban mindig spontán, váratlan ajándékokként érkeztek meg. Tehát én hiszek benne és vallom, hogy a következő generáció is meg fogja kapni a „munícióját”.

Az aktuális krízis után?

Igen, az aktuális krízis után. És nyilván itt arra törekednünk is kell, és azt világossá kell tennünk a fiatalok előtt, hogy nem velük kezdődik el az egyháztörténet, hanem rengeteg hűséges szolgatárs volt előttük. Ebbe a folyamatosságba, kontinuitásba igazából szépen bele lehet állni, kerülni. Én azt szoktam mondani, hogy a gyülekezeti életbe bekapcsolódva egy kezdő lelkész becsülettel, nyugodtan, a mindennapi feladatokat hűségesen el látja, akkor annak egy-két éven belül megmutatkozik a gyümölcse... az áldás nem marad el.

Köszönöm! A Lutherrózsa olvasói nevében is!



Csak így többes-számban szoktuk őket emlegetni: “Tremmel Jós-káék” vagy “Láng Évák”... Elválaszthatatlanok Ők ketten – mindig egy közösségi ügyért. A környei pedagógus-házaspárral ültem le beszélgetni, most nem egy csíksomlyói zárándokút vagy újság-csinálás, hanem egy hiánypótló könyv ünnepi bemutatója okán.

Egy kiadványt, könyvet – ráadásul ha az közel 270 oldalas(!) – “végigmenedzselni” nem kis feladat. Mi motivált Téged/Titeket?

Még János atya életében megfogalmazódott bennem az igény: Jó lenne a vasárnapi prédikációit máskor is, többször is elolvasni, tartalmas gondolatait izlelgetni, értelmezni, érelni, hogy általuk hitünk mélyüljön, egyéniségünk gazdagodjon, bölcsébbé, magyarabbá váljunk. Ebben időben három kicsi gyerekkel vettem részt a szentmisén. Mellettük nem sikerült folyamatosan figyelni a prédikációra. Jó lett volna altatás után, nyugodt körülmények között újra elolvasni a beszédeket... Indítványomra János atya a maga sajátos humorával, jellegzetes huncut mosolyával válaszolt: “Szó sem lehet róla! Csak nem akarod, hogy én is olyan pap legyek, akinek ha már nincsenek jó gondolatai, akkor a visszaemlékezéseit írja meg?” Így aztán erről több szó nem esett köztünk...

A szép kiállítású könyv azonban itt fekszik előttünk az asztalon...

Igen, s ez nagy öröm nem csak nekem, de mindazoknak, akik ismerték, közelebbi kapcsolatban voltak vele. Most, hogy közeledett az atya születésének 80. és halálának 10. évfordulója, ismét megfogalmazódott bennem a régi vágy: jó lenne egykori beszédeit újra hallani, vagy legalább – ha ez már nem lehetséges – olvasni. Hiszen emléksziünk rá jól, amikor minden vasárnap elővette zöldes irattartójából az aznapi 2-3 oldalas, hagyományos írógéppel leírt szövegét, maga elé tette, s néha bele-bele pillantva elmondta a szentbeszédjét. Biztos voltam benne, hogy ezek az írások valahol megvannak, s

könnyen nyomára tudok jutni. Tévedtem.

Az élet útjai sokszor kanyargósabbak, mint azt feltételezzük. Ha körülményesen is, sok segítséggel sikerült a beszédek egy részét – szerintem csak a töredékét – megszerezni, s összeválogatni. Ez az anyag képezi a könyv második felét. Itt szeretnék külön köszönetet mondani *dr. Tajdina Jánosné Margit* néninek, János atya nővérének, *Bondor Lajosnak* és *Kazatsay Imrének*, akiknek jelentős szerepük van abban, hogy az atya írásai megjelenhettek.

De meg kell említenem, s köszönnöm mindazoknak, akik segítettek közel egy-egy munkámat. *Kaszál Józsefnek*, aki a borítótérket készítette, *Horváthy Lórántnak*, aki az anyagiak előteremtését vállalta a *Szövetség Tatáért Alapítvány* vezetőjeként. Hadd említsem, hogy ennek a szervezetnek alapító tagjai között megtaláljuk Virágh János nevét is. Végül, de nem utolsó sorban *dr. Túri Róbertnek* tartozom nagy-nagy köszönettel, aki többször átolvasva, javította a kéziratot, és rutinos „könyvcsinálóként” jó tanácsokkal folyamatosan ellátott. Természetesen sok-sok támogatót, segítőt sorolhatnék még fel, akik képekkel, cd-vel, szervező munkával, egy-egy jó ötlettel, biztatással segítettek férjem és az én munkámat.

Mi evangélikusok is követtük katolikus testvéreink régi jó hagyományát, kijelölt igéink (perikópák) A-B-C-évekre osztottak. János atya prédikációiban ez mennyire tükröződik?

Sajnos nem eléggé. A kötetben szereplő prédikációk túlnyomó része a B év evangéliumához íródtak. Ha valakinek tudomása van arról, hogy az A és C év be-

szédei hol rejtőznek, megköszönöm, ha elárulja... A szentbeszédek elé odaírtuk a kéziratban szereplő helységnevet és évszámot is, mellyel az atya a felhasználás helyét és idejét jelölte. Természetesen azokat a beszédeket, melyeket több ízben is elmondott, minden alkalommal aktualizálta, csak az alap volt ugyanaz.

A könyv két nagy részre bontható: a személyes visszaemlékezésekre, s a szentbeszédekre...

Igen, akik közelebből ismerték az atyát, nagyon sok kedves emléket őriznek róla. Még most is gyakran előkerülnek beszélgetéseink közben a vele kapcsolatos adomák. Például amikor hamiskás mosolyával buzdított: “Mindeniütt érvényes a vasárnapi mise, de akinek ízlése van, az ide a kapucinus templomba jár...”

Tehát a könyv elején néhány visszaemlékezés olvasható gyermekkoráról, bajai éveiről vagy a Tatán eltöltött időkről testvére, pályatársai, barátai, kollegái, növendékei tollából. Természetesen mindenki története, írása nem kerülhetett a könyvbe, ez egy személyes válogatás. Kérem, senki ne orroljon rám, ha az ő emlékei most kimaradtak.

Ez a könyv, s talán nevezhetem emlék-könyvnek – ha nem is klasszikus értelemben – sokakat megmozdított...

Valóban, s ennek én is nagyon örülök! Már az anyaggyűjtéskor tapasztaltam a támogató akaratot, sok templombajáró megmozdult, hogy az atyához köthető személyes élményével, egy-egy fényképpel felelevenítsék nekünk, a tatai “kapucinus” templomhoz kötődőknak, ezt a számunkra kedves, meghatározó múltat.

Az elmúlt évtizedben – ez az élet rendje –, több arc kicserélődött, egyesek elmentek, mások jöttek a helyükbe, de a templom közössége ma is olyan lelki többletet ad, ami nem “ereszti el”, fogva tartja az idetartozót. Ebben a közösségben János atya emléke ma is élő valóság, hiszen gyakran felelegetjük derűvel fűszerezett, találó mondásait, melyek mindig valami többre, a “Pusztá létnél több”-re mutattak...

Bizonynal ezért is küldte Virág János atyát ide Tatára a Jólsten... Ő pedig hűséggel igyekezett küldetését betölteni. Köszönjük, hogy erre emlékeztettetek minket!





Május 25-én, Mennybemenetel ünnepén, délután a Szövetség Tátaért Alapítvány támogatásával, Virág János OFM Cap. emlékére a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban könyvbemutatót tartottak, melyre engem is felkérték. (Alábbiakban az elhangzott beszédem olvasható.)

Banális a mondat, de nagyon igaz: egy könyv megjelenése mindig ünnep. Egy jó könyvé pedig különösen is az. Méginkább különleges az élmény, ha az a könyv közvetve vagy közvetlenül, de rólunk szól... A könyv, amit a kezemben tarthatok nem igényli a laudációt, mert nem egy ember irodalmi alkotása, hogy mégis dicsérem, az amiatt van, hogy betölti azt a funkciót, amit minden jó könyv elolvasása után mindig átélhetünk, hogy ti.: *elgondolkodtat, tanít, s mindeközben gyönyörködtet* – egyszerűen emel.

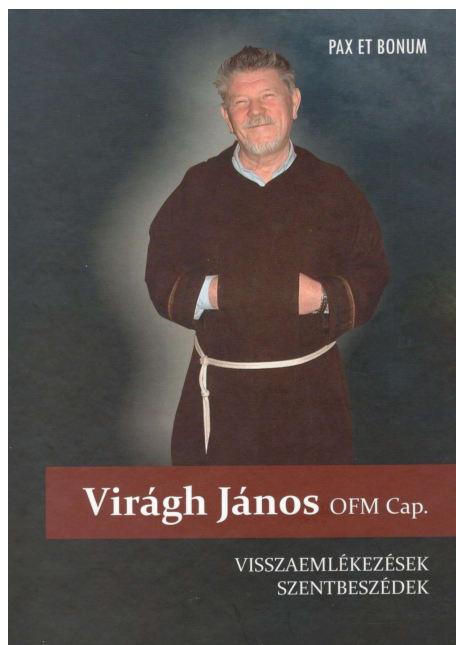
A kisvárosi lét szépsége abban van, hogy számos történet épületekhez, intézményekhez, eseményekhez, s persze mindenekelőtt azokhoz az emberekhez köt, akik velünk együtt élnek/éltek, életünknek részét képezik/képezték: tevékenyen és látványosan vagy csöndben, csak pusztán jelenlétükkel. Ennek a vidéki létnek – s a minőségi élet az mindig is a város zajától mentes természetközelségben volt és lesz(!) –, s most konkretizáljuk: a mi tatai életünknek ma egy olyan nemcsak értékmegőrző, de folyamatosan értéket teremtő emberéről emlékezünk meg egy könyv okán, aki ma is lelkünkben/szívünkben él: *ő János atya...*

Bizonytalán úgy van mindenki, mint én is, hogy amikor egy könyv kerül a kezünkbe, megtapogatjuk, megsimogatjuk, megszagolgatjuk, sőt érezzük a betűk súlyát is, s bele-bele-lapozgatva megszerezük az első benyomásainkat – s tudjuk, hogy az első benyomásnak sosincs második esélye, hiszen az első érzések mindig őszinték –, ilyenkor el-elgondolkodunk. Ezekről az első benyomásokról szeretnék először szólni.

A kellemes tapintású, jó kötésű könyv borítótervét nagyon jónak ítélem meg. Nem félreérthetően puritán megjelenés, hanem egyszerű, a ferencesekhez nagyon illő, hivalkodásmentes, mégis méltóságteljes, baráti találkozóra hívogató a borítólap (*Kaszál József* tervezte), melyen derűsen mosolyog ránk János atya...

A Gondviselő Istenben bízó hívő ember hilaritása (derűje) ez – ami az első között jut

eszünkbe, ha János atyára gondolunk – s ez nemcsak az a jókedv, ami egyben a menyország előszobája is, de az a gyermeki Istenre-hagyatkozás őszinte öröme is, ami csak azok kiváltsága, akik elhívtak.



János atya ugyanis Isten elhívott embere volt. Ez sugárzott magabiztos jelenlétből, hanghordozásából *“Azért nem cérnaszálon engedtek le engem se!”* – ahogy mondogatta olykor, de a papi személyiségének karakterjegyeiben is ezt tapasztaltuk. Realitásérzéke tekintélyt adott neki mindenki előtt, még akkor is, ha az atya véleménye nem mindig aratott mindenkinél teljes szimpátiát. Jómagam tőle tanultam: *„Tudod, az egyházat az engedelmesség tartja meg, és az engedetlenség viszi előre!”* S valóban, vannak helyzetek, amikor inkább kell engedelmeskednünk Istennek, mintsem embernek.

Néhány szót a formaiságról: a könyv hátoldalán lévő képet is kiváló választásnak tartom: mert a szolgáló élet, az egyházi lét lényegét, a folytonosságot fogja meg, s annak is a legfőbb mottóját, alapját: *együtt*-ességet.

Egy könyv, egy újság nyomda-alá rendezése, szerkesztése, lektorálása igen komoly – a kívülről számunkra nehezen elképzelhető – meglehetősen időigényes szellemi feladat, s minden elismerést, s köszönetet megérdemelnek a benne részt vevők: *Láng Éva* és *Tremmel József*, akik kiadásra előkészítették a könyvet, s a lektori felelősséget magára vállaló: *Dr. Turi Róbert*.

Az erények említése után engedtessek meg egy személyes megjegyzés: A könyv tipográfiai lehetett volna igényesebb is, a képelrendezés, szedéstükör itt-ott hagy kívánnivalót maga után, de ezt a kritikát bizonyára az én egyházi-sajtós múltam indukálja.

A könyv tartalma két nagy részre osztható: a visszaemlékezésekre illetve a szentbeszédre. János atyával kapcsolatos élmények írásbafoglalása jól tükrözik a vele való találkozás örömét, s ez az rendre felbukkanó kendőzetlen őszinteség az, ami tartalmassá és széppé, s ezért emelővé teszik a személyes gondolatokat, emlékeket. Jó volt olvasni mindet, hiszen az élmény-mozaikok segítségével még átfogóbb kép idézhető fel bennünk a Szent Imre (de sokunk számára örökre „csak” Kapucinus-templomként) megmaradó egykori plébánosának hűséges szolgálatáról.

E könyv elgondolkodtató, emelő visszaemlékezésein túl számomra igazán nagy értéke a második részben, a szentbeszédekben található. *Úgy gondolom, ez az a rész, amiért többször is leemeljük majd a könyvespolcunkról ezt az időtlen igazságokat hitelesen közlő kötetet.* Virág János atya tanító gondolatai – s mi ez, ha nem az evangélium csodája(?) – lám egy évtized után is szívünkbe, lelkünkbe hasítanak, s életvezetési döntéseink dilemmái közepette iránytűként szolgálnak!

Végezetül, hadd legyek személyes! Rövid néhány percben könyvbemutatóra kérték fel – a szórólapon/meghívó plakáton



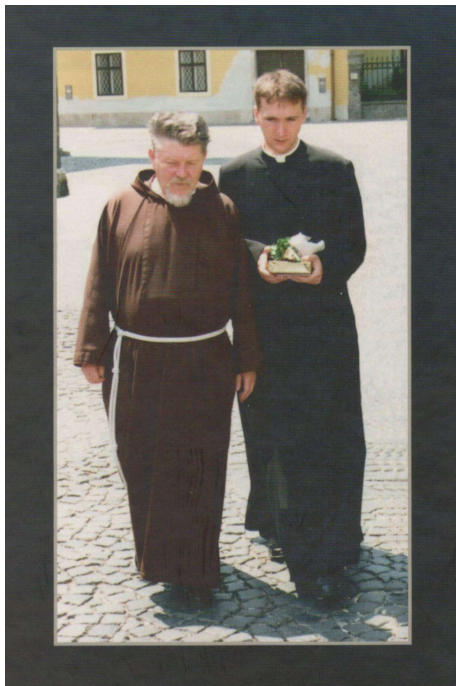


is ez volt olvasható, hogy: „könyvbemutató”, de ez számomra, mint evangélikus lelkész számára nem kolportóri feladat volt, hanem egy őszinte bizonyoságtéves egy egyszerű, életével igazán példát állító szolgatárs *Virágh János* atya mellett.

Sok-sok minden összekötött minket, de most ezekből csak kettőt említenék: az isteni elhívás-elkötelezettség titka, s a zenével egybefonódó liturgia szeretete. János legelső találkozásunkkor mondta: „Szeretlek titeket evangélikusokat, nálatok is van oltár!” (Ez akkor ott az idősebb hívó testvértől, kollégától nekem nagyon jól esett. Később mesélte el, hogy Baján jó barátságban volt az evangélikus lelkésszel, összejártak, segítettek egymást.)

Virágh János atya éveken át kitüntette szeretetével, de nem csak engem, feleségemet, családomat is. Hálás vagyok Istennek ezért, hogy erre itt is, most is emlékezhettem. Azt gondolom, azért tudtuk őt szeretni, mert ő is szeretett minket. Példás emberségével ezt azért tudta megtenni, mert őt is – sok nehézsége (ez a könyvből kiderül) ellenére – nagyon szerette a Mindenható Isten...

Hálátelt, jó szívvel ajánlom tehát mindenkinek ezt a könyvet! *Pax et bonum!* Köszönöm a megtisztelő figyelmet! *Soli Deo Gloria!*



Részlet a könyvből...

Húsvét 3. vasárnapja

Tata, 1994, 2003

(Lk 24, 35-40)

A mai evangélium is egy húsvéti történet. Bár igazából nem is naptár szerint van igazán húsvétja az embernek, hanem aszerint, hogy mikor és hogyan győzött meg a feltámadt és élő Jézus valóságáról.

A híres-hírhedt pszichológus, Freud azt mondta, hogy az Isten az idegbetegek illúziója. Marx, hogy burzsoá ideológia, Nietzsche, hogy Isten halott. De nekünk nem kell illúzió, és a többi sem kell. Nekünk valóság kell. Nekünk az élő Isten kell! Nekünk Jézus Krisztus kell, akit Isten föltámasztott a halálból, aki nem szellem, nem egy fantom, hanem élő eleven valóság, aki feltámadása után megmutatta sebeit, és a legprózaibb dolgot művelte: evett a halból.

Azóta majd húsz évszázad telt el, és mi újra és újra találkozhatunk vele, ha felismerjük Őt. Hív mindnyájunkat, ha hallgatunk rá. Ő mindenkit hív személyválogatás nélkül. Őt csak egyetlen adat érdekli az embernél: fáradt és megterhelt. Ezért köszönt bennünket is ennyi évszázad távolából így: „Békesség nektek!”

Ebben a köszöntésben egy hívás, egy meghívás is feszül. Ő nem agítál, nem erőszakoskodik, hanem meghív az Ő követésére és fölkinálja magát. Nemcsak népét, a zsidókat hívja, akiknek elsősorban szólt ígérete, nemcsak a keresztényeket hívja, akik megvallják őt, és a zászlaikra írják nevét. Ő mindenkit hív: a pogányokat is, a közömbösek is, a rosszindulatúakat is, akik görcsösen harcolnak hiábavaló ellenállásukba kapaszkodnak. Krisztus nem kíván tőlünk hit-akrobatikát, hogy olyasmikkel kínlódjunk, amit föl fogni nem tudunk, hanem belép az életünkbe és megmutatja hatalmát. Először kis dolgokon, hogy tudjunk csodálkozni, mint Natanael, akit Jézus látott a fügefafa alatt. Csodálkozhatunk, hogy szenvedélyeinktől megszabadulunk, hogy ellenségeink iránt érzett gyűlöletünket elveszíthetjük, és nyugtalan szívünkbe békesség költözik. Értelmünk megalázkodik és beismeri, hogy vannak, amik legyeznek az emberi értelmet.

Krisztus nem kíván tőlünk erény-akrobatikát olyan értelemben összeszorított fogakkal, izzadság szagúan tegyük jót, és legyünk nemes szívűek. De belép az életünkbe, megmutatja sebeit, tulajdonképpen szeretetét. S ha befogadtuk, akkor ettől, s ez a bizonyos "ettől", a "magától" oldódik haragunk, és tudunk

megbocsátani. Eltűnik büszkeségünk, és tudunk bocsánatot kérni, megszűnik hideg szívünk, és tudunk szeretni.

Ilyenkor már nem erényekről beszélünk, amik vagy megvannak bennünk, vagy nincsenek, hanem kiüresítjük szívünket, hogy Jézus oda beléphessen és hatalmába ejtsen.

Az ember vallásossága, istentisztelete abban mutatkozik meg, hogy milyen a hozzáállása az emberekhez. Földre borulhat Isten előtt, lebeghet a magasságokban vallási extázisban, az önmeztagságban eléghetünk, de emellett elárulhatjuk Krisztust a kis segédmunkásban, ha szerszámként kezeljük, a feleségben, ha csak ingyen cselédnek használjuk, vagy akárki másban, akit nem tudunk testvérként elfogadni.

A felebaráti szeretet csak Istentől jöhet. Ha Jézus szeretete áramlik át rajtunk és hatalmában tart, akkor - és csak akkor - válik természetessé a másik emberhez való viszonyunk. Ez a szeretet mutatja meg konkrétan, mire van a másinak szüksége, mit kell tennünk, hogy segítsünk. Ez a szeretet örömteli, magától értetődő, mert megszabadult énkéntől, az öntetszélgs szenvedélyétől.

Ha ezek megvalósulnak bennünk, akkor lesz gyümölcsöző bennünk Krisztus békéje.

A nemzetközi béke sem jön létre kölcsönös fenyegetőzésen és megalkuváson, csak kölcsönös bizalmon. Egy konferencián egy ember bizalmat ébreszthet, mert Jézus áll mögötte. Az ilyen embernél az igen igen, a nem nem. Nem akar magának igazat, hanem igazságot akar. És ehhez semmi más nem kell, csak Krisztus szeretete. Mikor ezt az emberek megérik, akkor gyümölcsöző lesz a béke.

Amikor Jézus tudta, hogy elérkezett az Ő órája, és tanítványait magukra kell hagynia, akkor azt hagyta nekik, amire zaklatott szívüknek a legnagyobb szüksége volt: békességet. Ezeket mondotta: „Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek. Én nem úgy adom, ahogy a világ adja. Ne 170 nyugtalankodjék szívetek és ne szorongjon!” (Jn 14,27)

Amikor feltámadt és megjelent tanítványainak, ugyancsak békét kívánt nekik, mert erre lesz a legnagyobb szükségük, hogy átgondolják lecsillapodva a húsvéti eseményeket, és önmaguktól döbbenjenek rá: „Amint megmondotta vala, föltámadott!”

Ezekben a hetekben szabad-e, lehet-e nagyobbat és mást kérni nekünk is, mint békességet? Úgy hiszem, úgy gondolom. Ámen

Az egyház Aeropágosza* a kommunikáció reformációjáról

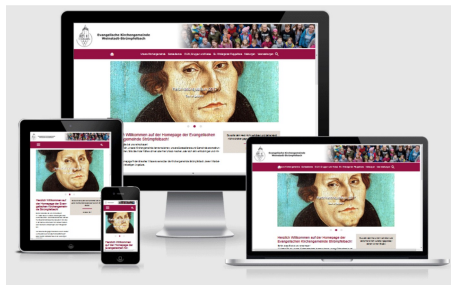
„Az Egyház mindezekig többé-kevésbé elhanyagolta korunk Aeropágoszt, a kommunikáció világát” hangoztatta II. János Pál pápa 1991-es *Redemptoris missio* kezdetű körlevelében. Az azóta eltelt negyed évszázadban a világ kommunikációs kultúrája alapvető változásokon ment keresztül: az eladdig vertikális és hierarchikus kommunikációt felváltotta a fősodrású média kizárólagosságát megkérdőjelező horizontális kommunikáció. Életünket radikálisan megváltoztatja a digitális média, s benne az internetes kommunikáció. Az alábbiakban ezt az igen érdekes problémát próbálom „körbejárni”, annak okán is, hogy május, egyik Nikodémus Akadémia-i témánk is ez volt.

Talán ott kell kezdenem, hogy a tömegkommunikációs eszközök fontosságával mindenki tisztában van – a mi egyházunkban is. Püspökeink, esepeseink hangsúlyozzák is a megfelelő fórumokon, hogy az egyház nem mondhat le azokról a modern lehetőségekről, melyek az apostoli célok (evangélium hirdetése és tanítás) megvalósulását, hatékonyságát segítik. A teológusok képzésében ma már fontos szerepet kapnak a média-kommunikációs ismeretek, a régóta szolgáló lelkészek pedig valamilyen formában igyekeznek élni az új lehetőségekkel, hiszen jól tudják és tapasztalják is, hogy a fiatalok megszólításának/elérésének erről a formájáról nem szabad lemondani. Nézzük meg/át lehetőségeinket, vizsgáljuk át/meg a kritikus területeket!

A magyarországi egyházi médiáról

Az 1989/90-es „fordulat” óta egyre több lehetőséget kaptak az egyházak a közszolgálati médiumokban; az írott sajtó is kibontakozott, igyekezett „területet fogni” a spirituális-piac meglehetősen katolikus helyzetében... A hagyományos, klasszikus sajtómunka (nyomtatott/papír-alapú) hatástalanságát nem lehet mindig a kiadókra hárítani (jóllehet őket jelentős mértékben az üzleti szempontok vezérlik) komoly szerepet játszik az erőtelenségben az is, hogy igen nehéz megtalálni a szerkesztésben az egyensúlyt a lokális „rólunk-szól” és globális „róluk-szól” között. Mindenekelőtt tisztábban kellene látnunk azt, hogy mit akarunk, kinek szólunk, s mit akarunk ill. tudunk majd elérni.

A vallásos irodalomban/műsorokban az elmúlt évtizedekben főleg azokra gondoltak, akik gyakorló hívők voltak, azonban mára az elérhető többséget azok teszik ki, akik keresik az élet értelmét, keresik az „ismeretlen Istent”. Ők (még) nem járnak rendszeresen istentiszteletre – hittanra eleve nem jártak –, számukra először is kulturális felzárkóztatásra van szükség, amit nevezhetünk nyugodtan „elő-



evangelizálásnak” is. Erre kiváló lehetőséget nyújtanak az elektronikus médiumok, ha jól, azaz hatásmechanizmusukat ismerve használjuk azokat!

Most elsősorban ne a rádió-tévé technikáján keresztül megszólító műsorokra gondoljunk – ez legyen az egyházi média-tanácsok dolga –, hanem arra folyamatra, amit az digitális médiumok helyes használatának megtanulásából nyerhetünk.

Alapvetően fontosak, de nem elégségesek a csak szakmai/média-ismeretek

Ha a keresztény hit és erkölcs igazságaira akarjuk felhívni a figyelmet, akkor nem csak az adott médium nyelvezetének a megtanulása elengedhetetlen, de az átadandó tartalom, üzenet ismerete is! (Arról, hogy sokszor a médiszakemberek sem ismerik hitünk alapjait, hogy valláskultúránk egészen közepszerű, arról mi magunk is tehetünk...)

A hallgatókhoz, nézőkhöz, olvasókhöz való alkalmazkodás (tartalmi és nyelvezeti szempontból) nem jelenti azt, hogy feladjuk keresztény identitásunkat, de ha minden médiumok-adta megszólalási lehetőség alkalmával csak valami monolitikus, rossz értelemben vett dogmatikus igazságot ismételgetünk, esetleg védeni próbáljuk a saját-egyházi igazunkat (amelyet gyakran azonosítunk az Igazsággal), akkor pont azt nem munkáljuk, amit segítene a média: az egymásra-találást, aminek majd a vége lesz az egységre-jutás. Teilhard de Chardin hangoztatta: „az igazi egység differenciál, nem uniformizál”.

A harmadik-évezred követelménye: a nyitottság

Eszerint keressük azt, ami közös a krisztushívőknel; a nem keresztény vallásokból is elfogadjuk mindazt, ami igaz és jó; sőt a nem hívőktől is tanulhatunk (legalábbis valláskritikájuk arra serkent bennünket, hogy megtisztítsuk hitünket a babonás, antropomorf vonásoktól). Végso soron – hitünk szerint – Krisztus az Igazság: feléje törekszünk, őt akarjuk jobban megismerni és követni, Róla tanúságot tenni az emberek előtt.

Nem könnyű ebben a technokrata társadalomban, amikor negyedévszázadon keresztül dúlt az értékrelativizmus, s a tolerancia a megváltást-helyettesítő „semlegesség” ürügyén nemcsak a vallást, hanem a humán tárgyakat/témákat is igyekeztek kiküszöbölni az iskolákból... Hogy hová jutottunk a nemzeti irodalom és történelem, keresztény művészet és bibliai ismeretek nélkül, azt tapasztalhatjuk most; amikor a számítógépek memóriájába vetjük a bizalmunkat, az isteni rend/értékek mellett elkötelezett emberek helyett.

A digitális tárolás ugyan helyettesítheti a memorizálást, de az alapvető emberi, etikai értékeket a gép nem, csak az ember taníthatja! *Elkötelezett emberek nélkül nem lehet „humanizálni” az embereket, s ha ez így megy tovább, hogy az alkotásra született embereket továbbra is végrehajtásra formálja az oktatás-nevelés, akkor jó úton haladunk afelé, hogy megerősödjék az „emberarcú barbárság”... Ti, az etika nélkül a technika csak a pusztítás eszközeit tökéletesíti, nevelni, érzékennyé tenni a szíveket a lelki értékek iránt csak az egyént és közösséget megtartó, isteni rendet mások elé élő hiteles emberek képesek.*

De kik a hitelesek? A közösségi emberek. Ha a „communio” szó (*communis*, *communio* = vele-lenni, egységben lenni, együtt-létezni) etimonjából indulunk ki, akkor nyilvánvaló, hogy az „együtt”-esség alapja csakis a szeretet. *A hiteles kommunikáció tehát a szeretet létformája!*

Az egyházi kommunikáció, mint evangelizáció

Főleg a legújabb nemzedékek nőnek bele a „média-függőségébe”, de az információfüggőség, a kíváncsiság nem csak a fiatalok problémája.

Tény, hogy egyházi szinten kissé elhanyagolták ezt a modern Aeropágoszt! A digitális média szerepe azonban nem csupán abban áll, hogy terjeszti az örömhírt: sokkal alapvetőbb tényről van szó, hiszen a modern kultúra evangelizálása is nagy részben a médiumok befolyásától függ.

Nem elég tehát csupán arra használni őket, hogy terjesszük a keresztény üzenetet és az egyházi megnyilatkozásait, hanem integrálni kell magát az üzenetet ebbe az új kultúrába, melyet a modern

* Pál apostol, amikor második missziója alkalmával Athénban volt, prédikált a Mars-dombon (Aeropagosz) az „Ismeretlen Isten”-ről (ApCsel. 17:22–kk). *Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon vallásos embereknek látlak titeket, mert amikor bejártam és megtekintettem szentélyeiteket, találtam olyan oltárt is, melyre ez volt felírva: AZ ISMERETLEN ISTENNEK. Akit tehát ti ismeretlenül is tiszteltek, én azt hirdetem nektek.”*

kommunikáció hozott létre. (Bonyolult problémáról van szó, mivel ez a kultúra abból a tényből születik, hogy új kommunikációs módok léteznek, új nyelvezettel, új technikákkal és új pszichológiai hozzáállásokkal.)

Az ember természetét figyelmen kívül hagyó fejlődés, változás tönkretelheti az embert, családját és a közösséget, végül az egész emberiséget. Az ember személy, individuum, egyszeri és megismételhetetlen, de mégis: csak a másokkal való kapcsolatban bontakozhat ki. Költőink így fogalmazzák meg: „*milliók közt az egyetlen*” – írja Kosztolányi Dezső Halotti beszéd című versében, „*Arcodban mosom meg arcomat*” – írja József Attila. E két igazság úgy is kifejezhető, hogy az emberi személy lényege a szeretet, másként kifejezve: a kommunikáció, mert a kommunikáció nem csupán információcserét, eszmecserét vagy érzelmi találkozást jelent, hanem egyben a célt is: önmagunk odaadását a szeretetben. Ez a szemlélet adhatja meg a kommunikáció minőségi és etikai mércéjét és a kommunikációs eszközök felhasználásának alapelveit is.

Ez az a tér, ahol az igazság, a szavahihetőség és a valóság szavak a meghatározók. **A kommunikáció a közjót kell, hogy szolgálja, továbbá az emberek közötti konszenzust olyan értékekről, amelyek mind az egyén, mind pedig a közösség életében fontosak és elengedhetetlenek.** Ezeknek a szempontoknak az érvényesülése napjainkban létkérdés, hiszen a mélyreható társadalmi és szellemi változások, a hozzánk elérő információs forradalom a kultúránkból fakadó értékeket, az emberi élet és együttélés alapjait kezdték ki.

Az egyház és nyilvánosság

Jézus nem titkos társaságként képzelte el követői gyülekezetét, akik majd névtelenül beszívárogyva a társadalom berkeibe, különböző rétegeibe, a jó hírt titkos tanításként közvetítik. Ellenkezőleg! Küldetésünk: „*Só és világosság!*”. Jézus maga is teljes nyíltsággal, nem egyszer provokatív módon, nyilvános tereken, a jeruzsálemi templomban és a zsinagógákban lépett fel, és tanítványait, s mai követőit is erre a nyíltságra tanítja.

Jézus tehát mindig teljes nyíltsággal beszélt, mindig tudta, hogy mit mond. Tanítványait szintén erre a nyíltságra oktatta ki. Ismerjük azt, amikor Jézus ezt mondja: „*Semmi nem marad elrejtve, mi ki ne derülne, sem eltitkolva, mi ki ne tudónék. Amit sötétben mondok nektek, mondjátok el fényes nappal, és amit fülbe súgva hallotok, hirdessétek a háztetőről.*” (Mt 10,27) Krisztus követői az igazság lelkét kapták, s csak az igazság leplezetlen megvallása - így halljuk Jézustól - teszi őket szabadná, beszédük legyen kertelés nélküli igen vagy nem.

Az apostoli idők keresztény közössége hűen követte a jézusi példát s intelmet.

Ország-világ láthatta, mennyire szeretik egymást, de ország-világ láthatta alkalmassint nézeteltéréseiket, civakodásaikat, hibáikat is. Aki az Apostolok Cselekedeteit vagy Pál apostol leveleit olvassa, elég példát talál erre a félelem nélküli őszinteségre. A kendőzetlen őszinteség pedig, amellyel az evangéliumok Jézus kínját, szenvedéseit, kétségbeesett kiáltását Istenhez, de barátai árulását, gyávaságait ország-világ elé tárja, egyenesen egyedülálló egy közösség részéről, aki ezt a Jézust, ha meggondoljuk, nem valami gyarló földi vezérként, hanem a világmindenség uraként tiszteli, sőt imádja. És mégis minden gyarlóságáról őszintén beszámol. Az emberek ma sem azt várják el az Egyháztól, a felső-vezetéstől, tőlünk lelkészeketől, hogy hibátlanok, tévedhetetlenek legyünk, hanem azt, hogy őszinték legyünk, hogy őszintén csináljuk/éljük azt, amit másoknak is prédikálunk.

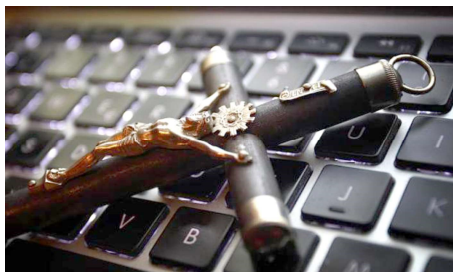
Az egyházat alapvetően jellemző spirituális értékek megkövetelik, hogy mind a törekvéseinkről, céljainkról, mind a munkánkról adott információink becsületesek, igazak és őszinték legyenek. Ha az egyházi vezetők nem akarnak vagy nem tudnak őszinte, hiteles információval szolgálni, akkor félígazságos szóbeszéd kel szárnyra, a szóbeszéd pedig soha nem az igazság, hanem a veszélyes félígazságok hordozója. Az őszinte, természetes kommunikációt – bár néha nagyon tud fájni az igazság – az emberek megértik. A „valóság-szépítő” kommunikáció mindig bonyolult, s magyarázkodó... természetes, hogy tiltakozik ellene a lélek! Az igazságnak nincs szűköse magyarázkodásra, csak ki kell mondani... Ez mindenkitől elvárható: egyházi vezetőktől, gyülekezeti lelkészeketől, minden Krisztus-követőtől.

Összeegyeztethető-e a média és az egyház?

A kettőt harmónikusan egybeilleszteni nem lehet... A mai média módszere ugyanis nyíltan az, hogy *fundamentalista kizárólagossággal védelmezi liberális értékeket*. Az egyház meg *csendesen, liberális húrokat pengetve* – elfogadást kérő, toleranciát váró szervilis hangnemben – *próbálja meg elfogadtatni, vagy legalábbis láttatni önmagát*. Az egyház határozott apológiájára éppen a média reagálna a legvehemensőbb elutasítással!

A világ informális-technikai fejlődése azonban megállíthatatlan, az egyházaknak a jövőben ebben kell élniük, létezniük.

fm



'Jövel, Szentlélek Úristen...'

(Evangélikus Énekeskönyv 229.)

Pünkösdi énekeinkben Isten Szentlelkét hívjuk segítségül, aki ébreszti a hitet, aki az igehirdetés emberi szavait képes Isten igéjévé tenni, és hit által válhat szentséggé az, amit a mi Urunk, Jézus Krisztus az egyházra hagyott. Ezen énekünket azonban nemcsak pünkösdi ünnepén énekeljük, hanem konfirmációs istentiszteletek és tanévnyitók alkalmával is.

Az ének alapját képező német ének (*Komm, Heiliger Geist, Herre Gott*) szövege már a középkori egyházban is használatban lévő latin ének verseire vezethető vissza (*Antiphona in vigilia pentacostes*). A XI. századtól ismert és énekelt német éneket egészítette ki Luther Márton két versszakkal, feltehetően az 1524-es esztendő pünkösdjén. Az '*Asztali beszélgetések*' tanúsága szerint maga a Szentlélek sugallta Luther számára az ének szövegét és dallamát.

A legkorábbi magyar kiadása 1635-re tehető, az *Eperjesi graduálban* jelent meg. Az itt található szöveg a XVII. századi magyar nyelv ízes dallamának szép és erőteljes példája, s híven adja vissza az eredeti német szöveg mondanivalóját. Hazánkban énekelt dallamát is ebből a kiadásból ismerjük, bár ehhez képest vannak kisebb módosulások a ma énekelt formában.

Szinte egyedülálló, hogy a magyar nyelvű énekeskönyvek saját dallamot használnak az énekhez. Énekeskönyvünk az 1774-es *Kolozsvári Énekeskönyvre* hivatkozik a dallamközléskor, valójában pedig az ugyanebben az évben kiadott Debreceni Énekeskönyv dallamát közli. Ismert még az ének 1642-es *Várad Református Énekeskönyv* és az 1743-as *Torkos József* féle '*Új zengedező mennyei kar*' kiadása.

Luther eredeti német énekére a nagy barokk mester, *Johann Sebastian Bach* is írt fantáziát. Magyarországi széles körű népszerűségét mi sem mutatja jobban, hogy *Béres Ferenc* dalénekes és *Szvorák Katalin* népdalénekes hangfelvételén is megtalálható.

Pákozdi Csaba
a Tatai Ref. Gim. 10. A
év. hit. tanulója



Lapzárta után kaptam a telefonhívást a Tatai Református Gimnáziumban tanuló Pákozdi Csaba 10.A osztályos tanulótól, hogy egy pályázaton első díjat nyert. Csabával hente két órában találkozom evangélikus hit-, és erkölcsoktatás keretén belül, s ehhez igen komoly sikeréhez kapcsolódóan kértem, válasszon néhány kérdésemre.

Mindenekelőtt Komárom és Tata (valamint vonzáskörzetei) evangélikusai nevében nagy-nagy szeretettel gratulálunk első helyezésethez! Milyen pályázat volt ez?

Ez egy Kárpát-medence-i szintű pályázat volt, amit a *Johannita Lovagrend Magyar Tagozata* írt ki. „Európa-járó protestáns prédikátorok, nyomdászok, tudósok életéről, művéről, magyarság-szolgálatáról” kellett írni egy dolgozatot – minimum 10 oldalas terjedelemben. *Pécse-lyi Király Imrét választottam*, akinek tanítói, prédikatori, énekköltői munkássága Tatahoz is kötődik.

Ez volt a fő érv a választásban?

Nem csak ez. Nagyon fontos volt számomra, hogy ő egy olyan elkötelezett ember volt, aki külföldi tanulmányai során sem feledkezett meg hazájáról: népének írta pl. *Retorikai tankönyvét*. Életének meghatározó feladata volt a tanítás, a nevelés, s mindezt keresztényi módon, Isten szerint tette. Tanított tanárként, tanított lelkesként, s tanított költőként is: nemzetét tanította!

Mindvégig megállt a hitben, egész életében Jézusban élt, az Ő követője volt. Teológiai tárgyú művei a békéltetés szolgálatában álltak a hitvitázó Magyarország nyugtalan földjén. Korának nagy terheit próbálta enyhíteni az élő Isten Igéjének hirdetésével. Kiállt vallási meggyőződése mellett, s az ellenreformáció egyre erősödő árában sem tagadta meg hitét. *Verbi Divini Minister*, azaz Isten Igéjének szolgálója volt.



És énekköltő is...

Igen, egész életét átszötte a költészet, melyet Isten dicsőségének hirdetésére munkált. Latin nyelvű versei az egyetemes, antik kultúrát gyarapították, anyanyelvén írt versei hazánk kultúráját emelték. Magyar nyelvű alkotásaival ápolta örökbecsű kincsünket, az édes anyanyelvet. Lírai írásművészetének legfontosabb jellemezője a nemes egyszerűség. Énekeit többek között *Balassi és Rimay Istenes Énekeinek* függelékében és más protestáns énekeskönyvekben, gyűjteményekben is megtalálhatjuk. A mi Evangélikus Énekeskönyvünkben is, találhatók tőle költemények, mint pl. a *“Krisztus Urunknak áldott születésén”* vagy a *“Paradicsomnak Te szép élő fája”*. De írt retorika-tankönyvet – ezt még a 18. században is használták (!) –, ABC-s tankönyvet, kátét, valamint egy-két kisebb jelentőségű prózai valóságos művet. Mindezek mellett 5 latin nyelvű és 15 magyar verset ismerünk még tőle.

Visszanyúlni a 16. század végére a 17. század elejére, komoly kutatómunkát igényel. Milyen források álltak rendelkezésedre?

A forrásmunkák felkutatásakor sok kérdéssel, elvarratlan szállal találkoztam életével, munkásságával kapcsolatban. Életét beárnyékolja az ország szétszakítottsága... Budát 1541 augusztusa óta, fél évszázada a török bitorolja... Az ország romokban hever az állandósult harcoktól, s ez a „Hosszú háború” is csak az ország pusztulását eredményezi. Belépünk a XVI. század utolsó évtizedébe, és a problémák még mindig megoldásra várnak. A reformáció tanai, melyek egész Európát végigjárták, elérik az országot, s valóságos táptalajra lelnek. Talán ennek köszönhető, hogy Magyarország romjain a kultúra szinte soha nem látott virágzásba kezd. E kor szülte volt *Pécse-lyi Király Imre*.

Annyi bizonyos, hogy Pécselyen, pontosabban Nagypécse-lyen, egy mezővárosi polgárcsaládba született. Itt akkortájt egy komoly református gyülekezet létezett – melette iskolával –, itt kezdett el iskolába járni. Innen került a legközelebbi gimnáziumba a *Pápai Református Kollégiumba*. Háborús időket kellett átélnie, de a gimnáziumot befejezve Heidelbergben folytatja tanulmányait.

Feltehetően, néhány hónapot – még a heidelbergi egyetemi időszaka előtt – itt Tatán dolgozott, mint tanító. *Munkájának köszönhetően erősödött meg itt Tatán a protestáns iskolaügy*. Tata városa a törökkel való hadakozás következtében teljesen elnéptelenedett. Ismeretes, hogy Tata vára – mint másodrendű végvár – a török harcokban mozgalmas szerepet játszott. A 145 éves török uralom alatt kilencszer cserélt gazdát. A tizenöt éves háborút lezáró Zsitva-toroki békét (1606) követően a vár királyi birtokba került, de a töröknek is adózott. Emiatt volt fontos mindkét fél számára a város újbóli benépesítése. Csáthy Gergely vezetésével történő 1608-as betelepítés következtében – az első összeírás adata szerint – 69 család települt Tatára a Királyi Magyarország és a Török hódoltság területéről. 69 családban akár száz gyermek is lehetett, ennek okán már a kezdeti időszakban megfogalmazódott bennük egy iskola létrehozásának gondolata.

Mit sikerült kideríteni a korabeli Tata protestáns istentiszteleti életéről?

A tatai protestánsok kezdetben istentiszteleteiket és az iskolai tanítást is egy szénapajtában tartották, s később birtokukba vették az elhagyott Szent Balázs-templomot – melynek alapjait a Kossuth tér 2015-ös rehabilitációját megelőző régészeti kutatás során feltárták – és az ezzel átellenben lévő iskolát rendbe tették. Ez az iskola két épületből állott és valahol a mai Tatai Református Gimnázium helyén állhatott.

Egyes források azt mondják, hogy Pécse-lyi Tatán, mint lévita tanító vett részt, ami azt jelenti, hogy az iskolai tanítás mellett lekipásztori feladatokat is ellátott.

Mennyi ideig tartott a dolgozatod megírása, s mit szóltak az otthoniak az első díjhoz?

Az időigényes anyaggyűjtés, konzultációk után több min 3 hónapot dolgoztam rajta, így sikeredett 38 oldalasra... Édesanyám és nagymamám sokszor rámcsoodálkoztak, hogy kevés szabadidőmben már megint “pécse-lyizek”...

De megérte?

Természetesen! Egy ilyen szintű kutakodás sok-sok örömet ad, egyébként is szeretek utánaolvasni mindennek, az ének-kultúrával kapcsolatosan ez a készítés pedig még erősebb bennem, és persze az írás sem teher számomra.

Ezt tudom, hiszen rendszeresen közelhetek Tőled a Lutherrózsánkban ismeretterjesztő himnológiai cikkeket!

A jövőben ezek megírását könnyíti majd (közben Csaba mosolyog) a földj egyik része, egy laptop – amit évről-évre adnak át ünnepélyes keretek között –, de aminek külön nagyon örülök, hogy a dolgozatom egy évig a *Johannita Lovagrend* internetes oldalán is olvasható lesz, ami nagy megtiszteltetés számomra.

Csabi! Büszkéek vagyunk a teljesítményedre, amivel öregbítettél a lutheránusok jó hírét. További hasonló sikereket kívánok Neked a Lutherróza olvasói nevében is! S.D.G.!



**június 8. 17:30-tól
30. Nika szemeszter
záróalkalma:
Nika-piknik**

Shokásosan – a templomkertben.

15 éve tartjuk átalakult bibliaórákat a Nikodémus Akadémiát... Visszatekintünk a közös tanulás, válaszkérés elmúlt éveire és előre is tekintünk egy kicsit.



Nika „A kérdések és válaszok bibliaórája”
A Nikodémus Akadémia több száz témája megtekinthető gyülekezetünk honlapján a <http://tata.lutheran.hu/nika.htm> címen.